BORGHOLMS KOMMUN

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Handläggare
Hanna Olin Nordenmarker
Planarkitekt

Datum
2012-01-30

Beteckning
2008/138-202KS
Er beteckning

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR RÄLLA, STORA RÖR OCH EKERUM, BORGHOLMS KOMMUN

Särskild sammanställning enligt 6 kap 16§ miljöbalken

När planen har antagits skall kommunen i en särskild sammanställning redovisa, med stöd av vad som föreskrivs i miljöbalken 6:16, och punkterna 1-4 om miljöbedömning av planer och program, följande:
- hur miljöaspekterna har integrerats i planen
- hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats
- skälen till att planen antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden
- åtgärder som avses vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Allmänt
Enligt Miljöbalken 6 kap. 16 § ska kommuner efter antagen översiktsplan upprätta en särskild sammanställning över miljöbedömningen. I sammanställningen ska framgå hur miljökonsekvensbeskrivningen och yttranden har beaktats samt hur miljöaspekterna integrerats i planen. Vidare ska skälen till valda alternativ redovisas liksom hur betydande miljöpåverkan som planen medför kommer att övervakas.
Sammanställningen bör vara klar inför antagandet av översiktsplanen så att den kan vara en del av beslutsunderlaget. Därmed ingår den i de gemensamma handlingarna och ska göras tillgänglig för alla som kommunen haft samråd med, exempelvis som bilaga till planen.

Underlag
Planförslaget ställdes ut för samråd från den 25 maj till den 10 augusti 2009. Utifrån ca 200 inkomna yttranden sammanställde kommunen en samrådsredogörelse. Planen ställdes ut den 31 maj till 31 augusti 2010. 178 yttranden kom in. Majoriteten av alla inkomna yttranden var kritiska till bebyggelse väster om väg 136, strandnära bebyggelse och den höga exploateringsgraden. Synpunkterna har bemötts och kommenterats i kommunens Samrådsredogörelse daterad 2009-11-01 respektive Utlåtandet daterat 2011-04-04. Inkomna yttranden i sin helhet finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Hur har miljöfrågorna integrerats i planen (MB 6:16.1)
Sammanfattningsvis fungerar den fördjupade översiktsplanen på två sätt. Dels tydliggörs konsekvenserna för de utpekade bebyggelseområdena i planen, dels fungerar planen som ett samlat beslutsunderlag för framtida förfrågningar för bygglov, förhandsbesked eller planbesked. Planen innebär att större områden med naturmark tas i anspråk för bebyggelse och vägar. Avvägningar mellan natur och ny bebyggelse har gjorts och en del bebyggelseområden har i dessa avvägningar bedömts som olämpliga och gjort att områdena 9A-D och område 11 har tagits bort. Övriga bebyggelseområden bedöms som möjliga att utveckla om hänsyn till områdets förutsättningar tas i detaljplaneskedet. Vid förfrågningar utanför de utpekade bebyggelseområdena ska den fördjupade översiktsplanen användas som beslutsunderlag där

Postadress
Box 52
387 21 Borgholm

Telefon
0485-882 53

Telefax

e-mail / www
hanna.olin-nordenmarker@borgholm.se
www.borgholm.se

Handläggare
Hanna Olin Nordenmarker
Planarkitekt

områdets olika förutsättningar har samlats i ett dokument. Inga större områden har setts som lämpliga att bebygga, endast en mindre förtätning kan vara möjlig i vissa delar av fördjupningsområdet utanför bebyggelseområdena.
För fördjupningen av översiktsplanen för Rälla, Stora Rör och Ekerum redovisas fyra olika analyser. Dessa kompletterar varandra och täcker in tre huvudteman som visat sig ha stor betydelse för området: Natur- och Kulturvärden, Trafik samt Historisk struktur. De fyra analyserna är:

- Naturanalys av grönstrukturen
- Analys av landskapskaraktären
- Bebyggelseanalys
- Trafiknätsanalys

Följande miljöaspekter bedömdes beröras: mark och vatten, kulturmiljön, naturmiljön, rödlistade arter, landskapsbilden, friluftsliv och rekreation, hälsa och säkerhet, trafiksäkerhets- och framkomlighetsfrågor samt samhällsekonomiska och sociala konsekvenser. MKB:n behandlar även påverkan på riksintressen, Natura 2000-området Halltorp, strandskydd, relevanta miljömål och folkhälsomål.
Planen pekar ut fyra tätortsnära naturområden i området som är viktiga att bevara för boendes och besökandes rekreation. Rällaskogen, Södra Rälla Tallområdet, området norr om skolan och området söder om skolan.

Hur har miljökonsekvensbeskrivningen beaktats (MB 6:16.2)
Miljökonsekvensbeskrivningen för Rälla, Stora Rör och Ekerum har, liksom fördjupningen, en översiktlig karaktär. Det innebär att mer djupgående miljöutredningar kan krävas i detaljplaneskedet och miljökonsekvensbeskrivningen har beskrivit vilka vidare utredningar som krävs i de utpekade bebyggelseområdena.
Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar flera miljöaspekter, såväl ekologiska som sociala och ekonomiska. Planen bedöms medföra både positiva och negativa konsekvenser.
MKB:n slutsatser har beaktats i planarbetet genom att vissa tidigare utpekade områden avskrivits eller omlokaliserats med hänsyn till miljöaspekterna.

Hur har synpunkter från samråd / utställning beaktats (MB 6:16.2)
Under planprocessen har flera välbesökta samrådsmöten och möten med referensgrupper hållits. Samråd har även hållits med myndigheter. Utställnings- och samrådsyttrandena har varit mycket kritiska till ny bebyggelse väster om länsväg 136. Totalt inkom 267 yttranden och 360 namnunderskrifter. Efter inkomna synpunkter och nya ställningstaganden har planen reviderats. Tidigare utpekade områden för bostadsbebyggelse, områdena 9A-D och 11 väster om 136:an, har tagits bort. Istället har område 16 öster om 136:an lyfts in i fördjupningsarbetet efter samrådet. Det politiska beslutet var att den fördjupade översiktsplanen ska prioritera bostadsbyggnation, fritidsbyggnation, utöka besöksnäringen samt prioritera rekreations- och fritidsvärden. Även områdena 10 och 12 och del av 2 föreslogs utgå. Kommunstyrelsen beslutade den 15 mars 2011 att hela område 2, 10 och 12 ska ligga kvar i planen inför antagande av fördjupningen. Inom planområdet har även intresseföreningen Rällaskogens vänner bildats för att verka för skogens bevarande. De två borttagna områdena låg båda inom Rällaskogen.

Postadress
Box 52
387 21 Borgholm

Telefon
0485-882 53

Telefax

e-mail / www
hanna.olin-nordenmarker@borgholm.se
www.borgholm.se

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Handläggare
Hanna Olin Nordenmarker
Planarkitekt

Skälen till att planen antagits framför övervägda alternativ (MB 6:16.3)
Ny bebyggelses påverkan på miljö och olika intressen har vägts mot kommunens intressen att utveckla området. Planen har i miljökonsekvensbeskrivningen bedömts mot tidigare lokaliseringsalternativ och mot ett nollalternativ. Inför antagande hade områdena 10 och 12 som båda ligger inom strandskyddat orört område samt vid sumpskog föreslagits att utgå ur fördjupningen på grund av påverkan på friluftsliv och höga naturvärden, samt del av område 2 inom strandskyddat område. Vid Kommunstyrelsen sammanträde den 15 mars 2011 beslutades det att hela område 2, 10 och 12 ska ligga kvar i planen inför antagande av fördjupningen. Politiskt bedömdes utvecklingen av området väga tyngre.
Område 5 flyttades tidigare i planprocessen norrut på grund av höga naturvärden. Verksamhetsområde 6 i Stora Rör minskades. Område 9 A-B sydväst om Rälla tätort utgick tidigare ur planen då de ansågs splittra bebyggelsen och att de ligger på fel sida av väg 136. Rälla tätort bör inte växa väster om den tidvis tungt trafikerade väg 136. Planen innebär större trafikökning än nollalternativet, men planen medför nya säkrare trafiklösningar. Utveckling av Rälla tätort bedöms innebära minst miljöpåverkan.

Åtgärder för uppföljning och övervakning (MB 6:16.4)
Åtgärder för att förebyggande betydande miljöpåverkan redovisas i MKB:n. Främst rör det sig om utredningar och mer detaljerade konsekvensbeskrivningar som måste göras i samband med framtida detaljplanering. Den fördjupade översiktsplanen ska användas som förstudie i fortsatt detaljplaneläggning av de utpekade bebyggelseområdena. Bebyggelseområdena har olika förutsättningar och kommer att detaljplaneläggas i olika skeden. Först kommer Ekerums detaljplaner att göras, områdena 1A-J, 2 och 3. Som steg två kommer centrala Rälla och Östra Stora Rör att prioriteras. Hur detaljplanerna i steg två kommer att avgränsas ska undersökas vidare.
Åtgärder som kan påverka grundvattnet bör noga prövas. Rällafältets betydelse för framtida grundvattenreserv ska undersökas under vår-höst 2011 och resultaten får visa på områdets utvecklingsmöjlighet/bevarandebehov.
Verksamhetsområdet i Stora Rörs hamn (v5) ska utvecklas i enlighet med ortsbefolkningens önskemål. Stora Rörs intresseförening, har tagit initiativ till projektet ”Hamnen mitt i byn” som verkar för att hitta lämpliga verksamheter för att hålla hamnen levande året runt.
Genom arbetet har Rällaskogens värden för rekreation, natur och kultur lyfts fram. För att bevara skogen ska en skötselplan följas och ett LONA-projekt för ”Rällaskogen natur- och friluftreservat” pågår.
Direktutfarterna mot länsväg 136 har uppmärksammats genom planarbetet och trafiksituationen genom planområdet kommer att arbetas vidare med.
Uppföljning ska ske minst en gång varje mandatperiod varvid ska bedömas;
1. behov (anpassas till hur stor den verkliga utbyggnaden blivit),
2. omfattning och innehåll (sakfrågor, mätpunkter och liknande) samt
3. rapportering.

Påverkan på Miljömålen
Begränsad klimatpåverkan: Ökad, spridd bebyggelse kan påverka miljömålet negativt genom ökade transporter. Ökat underlag för kollektivtrafik kan dock motverka detta, liksom förbättrat underlag för utökad service. Nya gc-vägar kan medföra positiv påverkan genom att gynna miljövänlig förflyttning. Även nollalternativet tros leda till ökad trafik.

Postadress
Box 52
387 21 Borgholm

Telefon
0485-882 53

Telefax

e-mail / www
hanna.olin-nordenmarker@borgholm.se
www.borgholm.se

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Handläggare
Hanna Olin Nordenmarker
Planarkitekt

Säker strålmiljö: Planen medför positiv påverkan för Rälla då ny bebyggelse kan påskynda en omdragning/nedgrävning av de två 50 kV-ledningarna genom samhället. Även nollalternativet kan ställa krav på omdragning/nedgrävning på sikt.
Levande sjöar och vattendrag: Planen kan påverka bäckar negativt genom markberedning och dikning. Nollalternativet innebär ingen påverkan.
Grundvatten av god kvalitet: Planen minskar risken för läckage av förorenande ämnen till grundvattnet genom säkrare trafikmiljö. Schaktning, dikning och ökad andel hårdgjorda ytor kan dock påverka grundvattenbildningen negativt. Skogsavverkningen kan även ha negativ påverkan på grundvattnets kvalitet. Nollalternativet innebär större risk för förorenande läckage.
Levande skogar: Planen medför negativ påverkan både på ekologiska och rekreativa värden. Dock innebär planen att fler får tillgång till attraktiv natur. Nollalternativet medför samma negativa inverkan, men i mindre utsträckning.
Ett rikt odlingslandskap: Planen innebär en minskad areal odlingsmark då byggnation planeras på tidigare hävdade marker. Stenmurar och annat där biotopskyddet träder in ska särskilt beaktas vid exploateringen. Nollalternativet innebär samma påverkan på Ekerumsområdet, annars ingen förändring.
God bebyggd miljö: Planen innebär en positiv inverkan på den byggda miljön. Variationen och utbudet ökar och trafiksituationen blir säkrare. Dock minskar tillgången till kvalitativa rekreationsområden. Nollalternativet innebär mindre utbyggnad, vilket medför en mindre trafikökning.
Ett rikt växt och djurliv: Planen kan påverka skyddsvärda arter och biologisk mångfald negativt. Även nollalternativet kan ha negativ påverkan för Rälla och Ekerum som då bebyggs.

Medverkan
Den Särskilda sammanställningen har upprättats av undertecknad och planarkitekt Hanna Fürstenberg Danielson i samråd med arbetsgrupp bestående av kommunens tjänstemän från samhällsbyggnadsförvaltningen.

BORGHOLMS KOMMUN
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Hanna Olin Nordenmarker
Planarkitekt

Postadress
Box 52
387 21 Borgholm

Telefon
0485-882 53

Telefax

e-mail / www
hanna.olin-nordenmarker@borgholm.se
www.borgholm.se